

Věc C-519/19

Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce

Datum doručení:

9. července 2019

Předkládající soud:

Sąd Okręgowy w Warszawie, Polska (Krajský soud ve Varšavě, Polsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

13. června 2019

Žalobkyně:

Passenger Rights spółka akcyjna ve Varšavě

Žalovaná:

Ryanair DAC v Dublinu (Irsko)

[Or 1] (*omissis*)

USNESENÍ

Dne 13. června 2019

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy (Krajský soud ve Varšavě XXIII. obchodní odvolací oddělení) (*omissis*)

(*omissis*)

po projednání (*omissis*)

(*omissis*)

věci zahájené na základě žaloby Passenger Rights spółki akcyjnej ve Varšavě (dříve: Passenger Rights sp. z o.o. ve Varšavě)

proti Ryanair DAC v Dublinu (Irsko)

o zaplacení

na základě odvolání žalované proti usnesení Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie (Okresního soudu pro hlavní město Varšavu ve Varšavě, Polsko)

ze dne 15. února 2019(*omissis*)

rozhodl takto:

na základě článku 267 Smlouvy o fungování Evropské unie se Soudnímu dvoru Evropské unie předkládá k rozhodnutí následující předběžná otázka:

musí být ustanovení čl. 2 [písm.] b), [čl.] 3 odst. 1 [a] 2 a [čl.] 6 odst. 1 směrnice 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách a článku 25 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech vykládána v souvislosti s přezkumem platnosti ujednání o příslušnosti v tom smyslu, že chybějícího individuálního sjednání smluvních ujednání a existence zneužívajících ujednání ohledně příslušnosti vyplývajících z prorogační doložky se může dovolat také koncový nabyvatel pohledávky, který ji nabyt postoupením od spotřebitele, avšak sám o sobě nemá postavení spotřebitele?

[Or 2]

Odůvodnění

1. SKUTKOVÝ STAV A PŮVODNÍ ŘÍZENÍ:

Žalobkyně Passenger Rights spółka akcyjna ve Varšavě se domáhala u soudu, aby jí byla přiznána částka 250 eur k tíži žalované Ryanair DAC v Dublinu (Irsko) jakožto náhrada škody za zrušený let z Milána do Varšavy.

V žalobní odpovědi žalovaná namítala, že polský soud není příslušný k projednání věci a navrhla odmítnutí žaloby. Uvedla, že smlouva o přepravě byla uzavřena na základě Všeobecných podmínek přepravy Ryanair, s nimiž cestující souhlasil tím, že provedl koupi letenky prostřednictvím internetu. Uvedla, že v souladu s ustanovením bodu 2.4 Všeobecných podmínek přepravy Ryanair pokud Úmluva nebo příslušné právo nestanoví jinak, smlouva o přepravě uzavřená s žalovanou jakožto přepravcem, Všeobecné podmínky přepravy a Přepravní řád žalované se řídí a interpretují v souladu s právem Irska a k projednání veškerých sporů vyplývajících ze smlouvy o přepravě nebo s ní spojených budou příslušné irské soudy. Žalovaná uvedla, že žalobkyně, jakožto nabyvatel pohledávky od cestujícího, je také vázána příslušností irského soudu.

Usnesením ze dne 15. února 2019 soud I. instance rozhodl o neodmítnutí žaloby, podobně jako jiné polské soudy v desítkách analogických věcí. Vysvětlil, že sice postupitel pohledávky uplatňované žalobou a žalovaná byli vázáni prorogační

doložkou určující, že na smlouvu o přepravě bude aplikováno irské právo a spory vyplývající z této smlouvy budou projednávány před irským soudem, avšak Sąd Rejonowy (Okresní soud) projednávající tuto věc zastává názor, že touto doložkou nebyl vázán postupitel pohledávky (cestující). Odkázal přitom na čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách[, podle něhož] smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran přiměřenosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele.

Žalovaná podala odvolání, v němž uvedla, že speciální systém ochrany spotřebitele obsažený v unijním právu se týká pouze konečného spotřebitele, který je soukromou [Or 3] osobou a neprovozuje podnikatelskou ani jinou profesní činnost. Žalovaná uvedla, že žalobkyně není spotřebitelem, tedy nemůže požívat ochrany ve vztahu k příslušnosti, která je předvídána pro spotřebitelské smlouvy. Žalovaná namítala mj., že byl porušen článek 1099 odst. 1 kodeksu postępowania cywilnego (občanský soudní řád, dále také: „o.s.ř.“) [a] čl. 17 odst. 3 ve spojení s článkem 19 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 (dále také „nařízení Brusel I bis“) tím, že tento článek nebyl aplikován, a v důsledku toho soud vyvodil závěr, že spotřebitel nebyl vázán ustanoveními Všeobecných podmínek přepravy a Přepravním řádem žalované, a tudíž těmito ujednáními nebyl vázán ani žalobce. Žalovaná také namítala porušení článku 385¹ kodeksu cywilnego (občanský zákoník, dále také: „o.z.“) ve spojení s čl. 385³ bodem 23 o.z. ve spojení s článkem 509 o.z., tím že tato ustanovení byla v této věci aplikována, přičemž byl dovozen závěr, že spotřebitel (právní předchůdce žalobce) není vázán ustanoveními Přepravního řádu žalovaného vylučujícími příslušnost polských soudů, a v takovém případě jimi není vázána ani žalobkyně jakožto postupník.

1. UNIJNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY:

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech

Článek 25

1. Bez ohledu na bydliště stran, dohodnou-li se tyto strany, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná. Tato dohoda o příslušnosti musí být uzavřena:

a) písemně nebo ústně s písemným potvrzením;

- b) ve formě, která odpovídá zvyklostem zavedeným mezi těmito stranami, nebo
- c) v mezinárodním obchodě ve formě, která odpovídá obchodním zvyklostem, které strany znaly nebo musely znát a které strany smluv tohoto druhu v daném odvětví obchodu obecně znají a pravidelně se jimi řídí.

2. Písemné formě jsou rovnocenná veškerá sdělení elektronickými prostředky, která umožňují trvalý záznam dohody.

[Or 4] 3. Je-li v zakládací listině trustu určeno, že o žalobách proti zakladateli, členovi správní rady trustu nebo oprávněnému z trustu má rozhodovat soud nebo soudy určitého členského státu, pak jsou tento soud nebo soudy výlučně příslušné, jestliže se jedná o vztahy mezi těmito osobami nebo o jejich práva nebo povinnosti v rámci trustu.

4. Dohody o příslušnosti ani obdobná ustanovení v zakládací listině trustu nemají právní účinek, jsou-li v rozporu s články 15, 19 nebo 23 nebo pokud mají soudy, jejichž příslušnost má být vyloučena, podle článku 24 výlučnou příslušnost.

5. Dohoda o příslušnosti, která je součástí smlouvy, je považována za dohodu nezávislou na ostatních ustanoveních smlouvy.

Platnost dohody o příslušnosti nelze zpochybnit pouze z důvodu neplatnosti smlouvy.

Směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách

Článek 2

Pro účely této směrnice se rozumí:

- a) „zneužívajícím ujednáním“ smluvní ujednání vymezené v článku 3;
- b) „spotřebitelem“ fyzická osoba, která ve smlouvách, na které se vztahuje tato směrnice, jedná pro účely, které nespadají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání;

Článek 3 odst. 1 a 2

1. Smluvní ujednání, které nebylo individuálně sjednáno, je považováno za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobuje významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele. V rámci použití Smluv, aniž jsou dotčena jejich zvláštní ustanovení, je zakázána jakákoli diskriminace na základě státní příslušnosti. **[Or 5]** Evropský parlament a Rada mohou řádným legislativním postupem přijímat předpisy zakazující takovou diskriminaci. 2. Ujednání je vždy považováno za nesjednané individuálně, jestliže bylo sepsáno předem, a spotřebitel proto nemohl

mít žádný vliv na obsah ujednání, zejména v souvislosti se smlouvou uzavíranou adhezním způsobem.

Skutečnost, že některé aspekty ujednání nebo jedno konkrétní ujednání byly sjednány individuálně, nevylučuje použití tohoto článku na zbytek smlouvy, jestliže celkové posouzení smlouvy ukazuje, že jde o smlouvu uzavíranou adhezním způsobem.

Jestliže některý prodávající nebo poskytovatel tvrdí, že určité standardní ujednání bylo sjednáno individuálně, je povinen o tom předložit důkaz.

Článek 6 odst. 1

1. Členské státy stanoví, že zneužívající ujednání použitá ve smlouvě uzavřené prodávajícím nebo poskytovatelem se spotřebitelem nejsou podle jejich vnitrostátních právních předpisů pro spotřebitele závazná a že smlouva zůstává pro strany závaznou za stejných podmínek, může-li nadále existovat bez dotyčných zneužívajících ujednání.

2. VNITROSTÁTNÍ PRÁVNÍ PŘEDPISY

- Občanský zákoník ze dne 10. května 2018 (Dz.U. z roku 2018 pol. 1025);

- Občanský soudní řád ze dne 14. června 2018 (Dz.U. z roku 2018 pol. 1360)

Článek 1099 odst. 1 o.s.ř.

Pokud ve věci neexistuje právní základ pro příslušnost národních soudů a provedení řízení před soudem nebo jiným státním orgánem cizího státu není možné nebo provedení řízení nelze požadovat, jsou k věci příslušné národní soudy, souvisí-li věc dostatečně s polským právním řádem.

Článek 385¹, čl. 385³ bod 23, článek 509 o.z.

[Or 6] (385¹) 1. Spotřebitel není vázán ujednáními smlouvy, která s ním nebyla individuálně sjednána, pokud z nich vyplývají práva a povinnosti, jež jsou v rozporu s dobrými mravy a hrubě porušují jeho zájmy (zakázána smluvní ujednání). Výše uvedené se netýká ujednání, která určují hlavní plnění stran, včetně ceny nebo odměny, pokud byla jednoznačně formulována.

2. Pokud spotřebitel podle odstavce 1 není vázán určitým ujednáním smlouvy, jsou strany vázány smlouvou ve zbývajícím rozsahu.

3. Za smluvní ujednání, která nebyla sjednána individuálně, se považují ujednání, která spotřebitel nemohl skutečně ovlivnit. Uvedené platí zejména pro smluvní ujednání přejatá ze vzorové smlouvy, kterou spotřebiteli navrhla druhá strana.

4. Důkazní břemeno ohledně skutečnosti, zda ujednání bylo individuálně sjednáno, nese ten, kdo se ho dovolává.

(385³ bod 23) V případě pochybnosti se za zakázaná smluvní ujednání považují ta, jež zejména: vylučují příslušnost polských soudů, přikazují, aby o věci rozhodl polský nebo zahraniční rozhodčí soud nebo také jiný orgán, a ta, která přikazují rozhodnout o věci soudu, jenž podle zákona není místně příslušný.

(509) 1. Věřitel může bez souhlasu dlužníka postoupit pohledávku třetí osobě (postoupení), pokud to není v rozporu se zákonem, smluvním ujednáním nebo s povahou závazkového vztahu.

2. S postoupenou pohledávkou přecházejí na postupníka všechna související práva, zejména nárok na splatné a dosud neuhrazené úroky.

POCHYBNOSTI VNITROSTÁTNÍHO SOUDU:

1. V rámci systematiky nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech je příslušnost soudů členského státu podle bydliště nebo sídla žalovaného obecnou zásadou vymezenou v článku 4 tohoto nařízení. Pouze jako výjimka z této zásady jsou v tomto ustanovení taxativně uvedeny případy, kdy žalovaný může, případně musí být žalován před soudem jiného členského státu. Pravidla pro určení příslušnosti, která se odchyľují od obecné zásady, musí být vykládána restriktivně v tom smyslu, že nemohou vést k výkladu jdoucímu nad rámec případů výslovně upravených uvedeným nařízením (v tomto smyslu viz rozsudek Soudního dvora ze dne 25. ledna 2018, Schrems, C-498/16, EU:C:2018:37; rozsudek Soudního dvora ze dne 20. ledna 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, bod 32).
2. Soudní dvůr v rozsudku ze dne 9. července 2009 Peter Rehder proti Air Baltic Corporation [C-204/08, EU:C:2009:439] rozhodl, že čl. 5 bod 1 písm. b) druhá odrážka nařízení Rady (ES) č. 44/2001 ze dne 22. prosince 2000 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech musí být vykládán v tom smyslu, že v případě letecké dopravy osob z jednoho členského státu do jiného členského státu uskutečňované na základě smlouvy uzavřené s jedinou leteckou společností, která je skutečným dopravcem, je soudem příslušným k rozhodnutí o návrhu na náhradu škody – který se zakládá na této smlouvě o přepravě a nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 261/2004 ze dne 11. února 2004, kterým se stanoví společná pravidla náhrad a pomoci cestujícím v letecké dopravě v případě odepření nástupu na palubu, zrušení nebo významného zpoždění letů a kterým se zrušuje nařízení (EHS) č. 295/91 – na základě volby žalobce soud, v jehož obvodě se nachází místo odletu nebo místo přiletu letadla, která jsou sjednána v uvedené smlouvě. V projednávané věci bylo místem odletu Polsko.
3. V rámci projednávané věci byla mezi cestujícím – postupitelem pohledávek uplatňovaných žalobou – a žalovanou sjednána prorogační doložka určující, že na smlouvu o přepravě mají být aplikována ustanovení irského práva a spory vyplývající z této smlouvy mají být projednávány před irským soudem. Soud I.

instance dospěl k závěru, že postupitel pohledávky (cestující) nebyl vázán výše uvedenou doložkou, jelikož na základě čl. 3 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách jsou ustanovení smlouvy, jejíž ujednání nebyla individuálně sjednána, považována za zneužívající, jestliže v rozporu s požadavkem poctivosti způsobují významnou nerovnováhu v právech a povinnostech stran, které vyplývají z dané smlouvy, v neprospěch spotřebitele. Soud první instance konstatoval, že ujednání Všeobecných podmínek přepravy a Přepravního řádu žalovaného nebyla sjednána se spotřebitelem, tedy jimi není vázána ani žalobkyně – nabyvatelka pohledávky. Soud první instance také odkázal na obdobná ustanovení vnitrostátního práva, a sice článek 385¹ o.z. ve spojení s čl. 385³ bodem 23 o.z., ze kterých vyplývá zvláštní hmotněprávní ochrana spotřebitele.

[Or 8]

4. Článek 25 odst. 1 nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1215/2012 ze dne 12. prosince 2012 o příslušnosti a uznávání a výkonu soudních rozhodnutí v občanských a obchodních věcech stanoví, že dohodnou-li se strany bez ohledu na jejich bydliště, že v již vzniklém nebo budoucím sporu z určitého právního vztahu má příslušnost soud nebo soudy některého členského státu, je příslušný soud nebo soudy tohoto státu, pokud tato dohoda není z hlediska své věcné platnosti podle práva tohoto členského státu neplatná. Pokud se strany nedohodnou jinak, je tato příslušnost výlučná.
5. Je zapotřebí uvést, že v důsledku smlouvy o postoupení pohledávky spotřebitelova pohledávka přešla na subjekt, který je právnickou osobou. Podle vnitrostátních předpisů a také aktuální judikatury Sądu Najwyższego (Nejvyšší soud, Polsko) je dokonce přípustné postoupení pohledávky uznané za zneužívající a spotřebitel tím, že svěřil odbornému subjektu vymození této pohledávky, má větší šance na úspěch, než kdyby jednal samostatně ve vztahu k podnikateli, jehož oběti nedovolených praktik se dříve stal. Zneužívající povaha ustanovení smlouvy může vést pouze ke vzniku pohledávky ve prospěch spotřebitele, nicméně tato pohledávka může být splněna poskytnutím plnění do rukou jiných subjektů mimo jiné prostřednictvím fiduciárního převodu za účelem uspokojení, tj. vymození postoupené pohledávky postupníkem jeho vlastním jménem, ale na účet spotřebitele, který provedl postoupení. Zájmy spotřebitele tímto nejsou dotčeny. Nedovolená povaha ustanovení smlouvy může být zjištěna v průběhu řízení ve věci o zaplacení zahájeného podnikatelem, jenž nabyl pohledávku, proti dlužníkovi (omissis). Sąd Najwyższy (Nejvyšší soud) však nepřezkoumával tuto otázku z hlediska výkladu unijního práva.
6. Sąd Okręgowy (Krajský soud) má pochybnosti o tom, zda ve světle čl. 3 odst. 1 [a čl.] 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách je možno nabyvatele pohledávky od spotřebitele také považovat za spotřebitele, jelikož toto posouzení vytváří podmínky pro přezkum platnosti ujednání o příslušnosti soudů. Je nesporné, že žalobkyně – nabyvatelka pohledávky – je podnikatelkou a pohledávku nabyla od cestujícího (spotřebitele)

v rámci vedené podnikatelské činnosti. Vzniká tak otázka, zda se může v oblasti prorogační doložky dovolávat oprávnění, která náleží de facto spotřebiteli, a zda vnitrostátní soud je oprávněn přezkoumávat tuto doložku z pohledu ochrany spotřebitele ve světle čl. 3 odst. 1 [a čl.] 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS.

7. Za spotřebitele se ve světle předpisů unijního práva považuje fyzická osoba, která jedná pro účely, které nespádají do rámce její obchodní nebo výrobní činnosti nebo povolání. „Spotřebitel“ je definován jako protiklad k pojmu „subjekt vykonávající podnikatelskou činnost“ (rozsudky Soudního dvora: ze dne 3 července 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, bod 16; ze dne 20. ledna 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, bod 36). Ve světle směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993 o zneužívajících ujednáních ve spotřebitelských smlouvách se pojmem spotřebitel rozumí každá fyzická osoba, která jedná pro účely nespádající do rámce jejího podnikání, výrobní činnosti nebo povolání. V rozsudku ze dne 19. ledna 1993, Shearson Lehman Hutton / TVB (C-89/91, EU:C:1993:15) Soudní dvůr uvedl, že speciální systém ochrany spotřebitele upravený unijním právem si klade za úkol zajistit adekvátní ochranu spotřebiteli jako straně smlouvy, která je považována za ekonomicky slabší a právně méně zkušenou ve vztahu k podnikateli, přičemž tato strana by neměla být odrazována od předložení věci soudu z důvodu, že je nucena podat žalobu u soudu ve státě, na jehož území má sídlo druhá smluvní strana. Ve stejné věci Soudní dvůr navíc poznamenal, že se tato ustanovení týkají výhradně koncového spotřebitele, který je soukromou osobou a nevykonává podnikatelskou činnost ani povolání.
8. Na základě rozsudků Soudního dvora je třeba pojem „spotřebitel“ vykládat restriktivně ve vztahu k pozici, jakou určitá osoba zastávala v rámci smlouvy se zohledněním povahy a účelu této smlouvy, a nikoliv ve vztahu k subjektivní situaci této osoby, jelikož stejná osoba může být považována za spotřebitele ve vztahu k určitým činnostem a za podnikatele ve vztahu k jiným činnostem (viz podobné rozsudky: ze dne 3. července 1997, Benincasa, C-269/95, EU:C:1997:337, bod 16; ze dne 20. ledna 2005, Gruber, C-464/01, EU:C:2005:32, bod 36).

[Or 10]

9. Pochybnost vnitrostátního soudu se týká skutečnosti, zda na základě postoupení pohledávky spotřebitelem ve prospěch podnikatele tento podnikatel vstupuje do práv spotřebitele a může se dovolávat příznivého režimu, který se týká ochrany statusu spotřebitele vyplývajícího mimo jiné z čl. 3 odst. 1 [a čl.] 6 odst. 1 směrnice Rady 93/13/EHS ze dne 5. dubna 1993. Jak Soudní dvůr uvedl v jiném kontextu, postoupení pohledávky nemůže mít samo o sobě vliv na určení příslušnosti soudu (rozsudky Soudního dvora: ze dne 18. července 2013, ÖFAB, C-147/12, EU:C:2013:490; ze dne 21. května 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335). Navíc Soudní dvůr uvedl, že postoupení, které je předmětem hlavního řízení, nemůže vést k vytvoření nového právního základu pro příslušnost soudů, který by byl pro spotřebitele, jenž je postupitelem, speciální. Soudní dvůr uznal, že pokud pohledávka náleží do oblasti závazků vyplývajících

z protiprávního jednání, které je úzce spojeno s místem, kde došlo k události, pak postoupení pohledávky provedené původním věřitelem na třetí osobu nemá vliv na určení příslušnosti soudu. Podle hodnocení Soudního dvora má tedy podstatný význam povaha pohledávky, kategorie nároků, které ovlivňuje určení soudní příslušnosti. Postoupení pohledávky nemění povahu původního závazku, příslušnost tedy zůstává nezměněna.

10. V rozsudku ze dne 7. února 2013, Refcomp (C-543/10, EU:C:2013:62), Soudní dvůr dospěl k závěru, že prorogační doložka může zásadně vyvolávat následky pouze v rámci vztahů mezi stranami, které souhlasily s uzavřením smlouvy. Jde totiž o její dohodnutí mezi stranami. K tomu, aby bylo možné se doložky dovolávat vůči třetí osobě, je v zásadě nezbytné, aby tato osoba projevila v tomto ohledu souhlas.
11. Jinak ovšem, jak se zdá, ve věci C-498/16 [, rozsudek] ze dne 25. ledna 2018, Schrems, Soudní dvůr dospěl k závěru, že speciální systém zavedený článkem 15 a následujícími nařízení č. 44/2001, inspirovaný ideou ochrany spotřebitelů, uznávaných za stranu ekonomicky slabší a právně méně zkušenou než druhá smluvní strana, funguje tak, že spotřebitel využívá ochranu pouze tehdy, když je osobně žalobcem nebo žalovaným v rámci řízení. Na žalobce, který není sám smluvní stranou dotčené spotřebitelské smlouvy, se tedy nemůže použít soudní příslušnost vztahující se na spotřebitele (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 19. ledna 1993, Shearson Lehman Hutton, C-89/91, EU:C:1993:15, body 18, 23 a 24). Tyto úvahy musí platit rovněž pro spotřebitele, jemuž byly postoupeny nároky jiných spotřebitelů.

[Or 11] Podle Soudního dvora pravidla pro určení příslušnosti stanovená v oblasti spotřebitelských smluv v čl. 16 odst. 1 uvedeného nařízení se totiž v souladu se zněním tohoto ustanovení vztahují pouze na žalobu podanou spotřebitelem proti smluvnímu partnerovi, což nutně předpokládá uzavření smlouvy mezi spotřebitelem a dotčeným hospodářským subjektem (viz rozsudek ze dne 28. ledna 2015, Kolassa, C-375/13, EU:C:2015:37, bod 32). Podmínka, podle které musí mezi spotřebitelem a dotčeným hospodářským subjektem existovat uzavřená smlouva, umožňuje zaručit, že určení příslušnosti bude předvídatelné, což je jedním z cílů nařízení č. 44/2001, jak vyplývá z bodu 11 jeho odůvodnění.

12. Na základě těchto rozsudků vzniká pochybnost, zda je pro určení příslušnosti soudu a platnosti prorogační doložky zásadní „původní“ povaha závazku a zda podnikatel coby nabyvatel pohledávky může zpochybňovat ujednání o prorogační doložce jako zakázané ustanovení, a to s odkazem na obsah spotřebitelské ochrany.
13. Pokud bude přijat úzce chápaný pojem spotřebitele, pak podnikatel, který nabývá pohledávku od spotřebitele, nebude moci využít ochranu, která spotřebiteli náleží, ani se dovolávat neplatnosti prorogační doložky.

14. Lze ovšem uvažovat tak, že podstatný význam má výhradně původní pohledávka, tj. zdroj závazku, ze kterého vyplývá daná pohledávka a který upřesňuje její povahu, zatímco samotné postoupení nemění povahu závazku. V takovém případě by se podnikatel mohl dovolávat rozsahu spotřebitelské ochrany vyplývající z čl. 3 odst. 1 [a čl.] 6 odst. 1 směrnice ze dne 5. dubna 1993 tím, že určitým způsobem vstupuje do práv a povinností, tedy celého statusu spotřebitele se všemi následky.
15. Při zohlednění poměrně úzce chápané definice pojmu spotřebitel se takovéto rozšíření rozsahu ochrany nezdá být opodstatněné. Navíc směrnice ukládá členským státům takový model vnitrostátního práva, že zneužívající ujednání ve smlouvách uzavíraných prodejci nebo dodavateli se spotřebiteli nebudou závazná pro spotřebitele jako stranu ekonomicky slabší. Takový je účel ochrany spotřebitele vyplývající z unijního práva. Má zaručovat ochranu spotřebiteli jako straně smlouvy považované za stranu ekonomicky a právně slabší, méně zkušenou ve vztahu k podnikateli, která nemá být odrazována od předložení věci soudu z důvodu, že je nucena k podání žaloby u soudů ve státě, kde má sídlo druhá smluvní strana (rozsudek Soudního dvora ze dne 19. ledna 1993, *Lehmann Hutton Inc*, C-89/91, EU:C:1993:15). Ve světle těchto okolností je zodpovězení této otázky nutné pro vydání rozhodnutí ve sporu probíhajícím před vnitrostátním soudem.